

Apostolien teot 14

Apt. 10:30-11:3

Viime kerralla tässä Alusta alkaen –ohjelmassa pääsimme Apostolien tekojen 10. luvun kohtaan, jossa roomalainen sadanpäämies Cornelius on haetuttanut apostoli Pietarin kotiinsa Kesarean kaupunkiin. Pietari oli lähtenyt matkaan ja saapunut eräiden muitten Jeesukseen uskovien juutalaisten kanssa Corneliuksen taloon, siitäkään huolimatta, että Mooseksen lain mukaan heidän ei olisi pitänyt seurustella roomalaisten tai muittenkaan ei-juutalaisten kanssa. Pietari oli kuitenkin vakuuttunut, että Jumala itse oli näitten tapahtumien takana. Pietari oli nimittäin nähnyt näyn, jossa Jumala oli sanonut hänelle, että hän ei saa pitää ketään ihmistä saastaisena.

Kertomuksemme jatkuu Apostolien tekojen 10. luvun jakeesta 30. Juuri edellä Pietari on kysynyt Corneliuksen taloon kokoontuneilta: ”Nyt tahtoisin tietää, miksi te pyysitte minua tulemaan.”

Cornelius vastasi: ”Kolme päivää sitten olin tähän aikaan, yhdeksännellä tunnilla, täällä kotonani rukoilemassa. Silloin seisoj yhtäkkiä edessäni mies, jolla oli hohtavan valkeat vaatteet, ja hän sanoi: 'Cornelius, Jumala on kuullut rukouksesi ja muistanut almusi. Lähetä sana Joppeen ja kutsu luoksesi Simon, jota sanotaan myös Pietariksi. Hän asuu nahkuri Simonin talossa meren rannalla.' Niinpä lähetin heti noutamaan sinua, ja teit hyvin, kun tulit. Nyt olemme kaikki täällä Jumalan edessä kuullaksemme, mitä Herra on sinun käsenyt puhua.” (Apt. 10:30-33).

Cornelius ei käytä sanaa ”enkeli” vaan puhuu miehestä, jolla oli hohtavan valkeat vaatteet. Cornelius oli pakana, eikä hän osannut juutalaisten kirkollista kaanaan kieltä. Mutta ei se haitannut. Jumala oli katsonut hänen puoleensa ja käsenyt häntä haettutamaan Pietarin kotiinsa.

Jännittävä hetki! Mitä Pietari sanoisi?

Pietarin puhe Corneliuksen kodissa

Pietari rupesi puhumaan. Hän sanoi: ”Nyt minä todella käsitan, ettei Jumala erottele ihmisiä. Hän hyväksyy jokaisen, joka pelkää häntä ja noudattaa hänen tahtoaan, kuului tämä mihin kansaan tahansa. Hän lähetti Israelin kansalle sanansa, ilmoitti hyvän sanoman rauhasta, jonka Jeesus Kristus on tuonut - hän, joka on kaikkien Herra (Apt. 10:34-36).

Pietari oli varmaankin jo aiemmin ollut hämäästi tietoinen siitä, että Jumalan edessä kansallisuus tai sosiaalinen asema ei paljoa painanut. Jotkut juutalaisista rabbeista opettivat, että hurskailla pakanoillakin oli osallisuus tulevassa Jumalan valtakunnassa. Ja kyllä Mooseksen kirjoissakin tästä jotain opetettiin, esim. tällaista:

Herra, teidän Jumalanne, on jumalien Jumala ja korkein Herra, suuri, väkevä ja pelottava Jumala. Hän ei ole puolueellinen eikä häntä voi lahjoa. Hän huolehtii leskien

ja orpojen oikeuksista, hän rakastaa muukalaista ja ruokkii ja vaatettaa hänet. Samoin tulee myös teidän rakastaa muukalaista; olettehan itsekin olleet muukalaisina Egyptissä (5. Moos. 10:17-19).

Mutta nyt Pietarille alkoi valjeta, että pakanat olivat kelvollisia myös kuulemaan evankeliumia Jeesuksesta ja tulemaan sen kautta osallisiksi Jeesuksen hankkimasta pelastuksesta.

Niinpä hän jatkoi puhettaan:

"Te tiedätte, mitä on tapahtunut ensin Galileassa ja sitten kaikkialla Juudeassa sen jälkeen kun Johannes saarnasi ja kastoi. Te olette kuulleet Jeesuksesta, nasaretilaisesta, jonka Jumala voiteli Pyhällä Hengellä ja voimalla. Hän kulki ympäri maata, teki hyvää ja paransi kaikki jotka olivat joutuneet Paholaisen valtaan, sillä Jumala oli hänen kanssaan. Tämän me voimme vahvistaa todeksi, kaiken tämän, minkä hän teki Juudean maassa ja Jerusalemissa. Hänet he ripustivat ristinpuulle ja surmasivat, mutta Jumala herätti hänet kolmantena päivänä ja antoi hänen ilmestyä - ei kaikelle kansalle, vaan todistajille, jotka Jumala oli ennalta valinnut, meille, jotka söimme ja joimme hänen kanssaan sen jälkeen kun hän oli noussut kuolleista. Hän käski meidän saarnata kansalle ja todistaa, että juuri hänet Jumala on asettanut elävien ja kuolleiden tuomariksi. Hänestä kaikki profeetat todistavat, että jokainen, joka uskoo häneen, saa hänen nimensä voimasta syntinsä anteeksi." (Apt. 10:37-43).

Tässä Pietari kertoo Uuden testamentin lyhimmän ”Jeesuksen elämä” –historian. Sen ensimmäinen osa on Jeesuksen Johannekselta saama kaste, jossa Jumala voiteli hänet Pyhällä Hengellä. (Se on oikeastaan viittaus Jumalan Pyhään Kolminaisuuteen, Isään, Poikaan ja Pyhään Henkeen.) Toinen kohta on se, että Jeesus kulki ympäri maata ja teki hyvää. Siinä on viittaus tuohon aikaan yleiseen sanaan *euergetes*, Hyväntekijä, jonka hallitsijat mieluusti ottivat tittelikseen. Mutta Jeesus oli oikea Hyväntekijä, mikä perustui siihen, että ”Jumala oli hänen kanssansa”. Siksi hän saattoi vapauttaa ihmisiä pahan vallasta. Pietari ja muut apostolit olivat sen itse nähneet, ja siksi he voivat todistaa siitä.

(Tämä on muuten totta yhä tänään. Jeesuksen kautta ihminen voi vapautua pahan vallasta. Se johtuu siitä, että Jeesus on todellinen Jumalan Poika, ei mikään huijarisaarnaaja, joka houkuttelee ihmisiä seuraajikseen ja sotkee samalla heidän elämänsä entistä pahemmin. Sellaisiakin nimittäin on.)

Kolmas kohta tässä lyhyessä ”Jeesuksen elämä” –kertomuksessa on se, että hänet surmattiin ristinpuussa. Neljäs kohta on se, että Jumala herätti hänet kuolleista kolmantena päivänä ristiinnaulitsemisesta ja että hän ilmestyi ylösnousseena apostoleille ja muille opetuslapsilleen. Viides kohta viittaa tulevaisuuteen, siihen että Jumala on asettanut Jeesuksen tuomariksi, joka tuomitsee kaikki ihmiset viimeisenä päivänä. Samalla Jeesus on kuitenkin pelastaja, joka antaa synnit anteeksi kaikille, jotka uskovat häneen.

Ja jotta ihmiset voisivat uskoa Jeesukseen ja saada sen uskon voimasta synnit anteeksi, sitä varten Jeesus oli käskenyt Pietaria ja muita apostoleja saarnaamaan kansalle tätä sanomaa.

Aika yksinkertaista? Olemmeko me kirkossa jotenkin kadottaneet tämän yksinkertaisuuden? Vai onko se yksinkertaista sittenkään? Ehkä se vaan kuulostaa yksinkertaiselta, mutta tuohon Pietarin ensimmäiseen pakanoille suunnattuun lähetyssaarnaan sisältyy valtavasti sellaisia taustaoletuksia, jotka eivät ole ihmisille, ei edes kirkon ihmisille mitenkään itsestään selviä.

Mutta meidän pitäisi epäilemättä ottaa Pietarin puheesta oppia. Se on Apostolien tekojen ensimmäinen pitkä pakanoille suunnattu lähetyssaarna. Toinen vastaavanlainen on Paavalin saarna Ateenan torilla, Areiopagilla. Mielestäni niistä molemmista pitäisi ottaa ihan rakenteellista oppia. Mitä asioita niissä mainitaan, miten kuulijoihin vedotaan, jne?

Pietarin puhe keskeytetään – mutta hyvin positiivisella tavalla.

Pietarin vielä puhuessa laskeutui Pyhä Henki kaikkiin, jotka olivat hänen sanojaan kuulemassa. Kaikki Pietarin mukana tulleet juutalaiset uskonveljet ihmettelivät sitä, että Pyhän Hengen lahja vuodatettiin myös pakanoihin; he kuulivat, kuinka nämä puhuivat kielillä ja ylistivät Jumalan suuruutta (Apt. 10:44-46).

Pyhä Henki laskeutui Pietarin saarnaa kuuleviin pakanoihin; ilman kastetta, ilman uskontunnustusta, ilman ympärileikkausta, ilman yritystä pitää Jumalan käskyt; pelkästään evankeliumin saarnan ja sen kuulemisen ja uskomisen vaikutuksesta. Se oli varmasti Pietarille ja hänen seurassaan oleville juutalaiskristityille valtavan ihmetyksen paikka. He olivat tottuneet ajattelemaan, että pakanat eivät missään nimessä voineet saada Jumalan Pyhää Henkeä, sillä he olivat Jumalan kansan ulkopuolella siksi, että Jumala oli solminut liittonsa Mooseksen kautta vain juutalaisen kansan kanssa. He eivät vielä tajunneet sitä, että Jeesuksessa maailmaan oli tullut ”uusi liitto”, Jeesuksen ristin vereen perustuva liitto, ja se oli solmittu kaikkien maailman kansojen kanssa, kasteen ja Jeesuksen uskomisen kautta.

Tämä on osoitusta siitä, miten vaikuttava asia Jeesukseen uskomisen on. Se tuo ihmisen todellakin tekemisiin Jumalan kanssa, riippumatta rodusta tai kansallisuudesta tai sukupuolesta tai sosiaalisesta asemasta. Niinhän Pietari oli juuri edellä sanonut: Jokainen, joka uskoo häneen, saa hänen nimensä voimasta synnit anteeksi. Apostoli Paavali sanoi saman asian myöhemmin näin: ihminen vanhurskautetaan uskosta Kristukseen, ilman lain tekoja.

Mutta toisaalta, pelkkä usko ei sittenkään riitä, ei vaikka Pyhä Henki itse sai sen aikaan. Sen lisäksi tarvitaan kaste:

Silloin Pietari sanoi: "Kuka voi estää kastamasta vedellä näitä, jotka ovat saaneet Pyhän Hengen niin kuin mekin?" Hän käski kastaa heidät Jeesuksen Kristuksen nimeen. He pysyivät sitten häntä jäämään sinne vielä muutamaksi päiväksi (Apt. 10:46-48).

Tarkoittaako tämä sitä, että kun ihminen ensi kerran kuulee evankeliumin ja tulee uskoon, hänet pitää kastaa uudelleen?

Ei tarkoita. Jos sinut on lapsena kastettu, mutta et ole uskonut Jeesukseen kenties koko elämässäsi, niin ei sinua silti pidä kastaa uudelleen, kun alat uskoa. Tämä johtuu siitä, että kaste on Jumalan puolelta aina voimassa. Hän ei riko liittoaan, jonka hän on kerran ihmisen kanssa tehnyt. Me ihmiset rikomme sen liiton, tai voi käydä niinkin, että me emme koskaan ole edes oppineet tietämään, että sellainen liitto on voimassa. Mutta Jumala ei liittoaan riko. Sentähden, Jeesukseen uskomisen merkitsee jatkuvaa paluuta kerran saatuun kasteeseen. Kastetta ei voi uusia, mutta uskoa voi aina uudelleen. Syntejään voi ja pitää katua aina uudelleen. Se tarkoittaa palaamista siihen kasteen kautta solmittuun liittoon, jonka Jumala on Jeesuksen kautta jokaisen kastetun kanssa tehnyt; riippumatta siitä, onko kaste tapahtunut lapsena tai aikuisena.

Jerusalemin juutalaiskristityt hermostuvat

Apostolit ja eri puolilla Juudeaa olevat veljet saivat kuulla, että muutkin kuin juutalaiset olivat ottaneet vastaan Jumalan sanan. Kun Pietari sitten tuli Jerusalemiin, ympärileikatut veljet syyttelivät häntä siitä, että hän oli vierailut ympärileikkaamattomien luona ja aterioinut heidän kanssaan (Apt. 11:1-3).

Pakanoiden uskoontulo oli siis sitä, että he olivat ”ottaneet vastaan Jumalan sanan”. Miten tärkeää Jumalan sanan kuuleminen ja sen vastaanottaminen siis onkaan! Usko ei synny ihmisen omasta psyykestä, se ei synny ihmisen omista kokemuksista tai luomakunnan tarkkailusta. Jumala on kyllä luonut koko maailman, kaiken sen hyvän, kuten ruuan, juoman, taiteen ja tieteen. Siinä mielessä Jumala on kaikessa olevaisessa läsnä ja kaikki se on Jumalan lahjaa meille. Mutta silti sen kautta me emme voi olla Jumalaan yhteydessä, emme ainakaan pelkästään sen. Me tarvitsemme Jumalan sanaa, että se painuu sydämeen ja saa aikaa uuden elämän.

Jerusalemin juutalaiskristityt olivat siis kuulleet, että pakanatkin olivat ottaneet vastaan Jumalan sanan. Eivät he Pietaria siitä syyttäneet, vaikkakin se ehkä oli heistä ihmeellistä ja ennen kuulumatonta. Mutta siitä he syyttivät Pietaria, että hän oli ”vierailut ympärileikkaamattomien luona ja aterioinut heidän kanssaan”.

Tästä voi päätellä seuraavaa. Heidän mielestään oli kaksi vaihtoehtoa: 1) pakanoiden oli kristityiksi kääntyessään otettava vastaan juutalainen ympärileikkaus ja ruvettava noudattamaan juutalaisia ruokasäännöksiä ja puhtaussäännöksiä. Tai vaihtoehtoisesti. 2) Juutalaiskristityt eivät saaneet olla heidän kanssaan missään tekemisissä.

Joku roti se oli oltava! Jumalahan oli selväsanaisesti käskenyt, että hänen kansansa jäsenet eivät saa olla tekemisissä ei-juutalaisten pakanoitten kanssa. Jos he sellaista tekisivät, he saastuttaisivat itsensä.

Käytännössä tämä tarkoitti vaatimusta siitä, että ellei pakana ympärileikkauttaisi itseään, ei häntä saisi myöskään kastaa.

Tästä kysymyksestä tuli ensimmäinen kiistakysymys nuoren kristillisen kirkon sisällä. Se mainasi hajottaa kirkon ihan sen alkutekijöissä. Mutta niin ei käynyt. Ensi kerralla kuulemme tästä.